

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

נ.ו.

עין משפט
נר מצוה

ק"ב א מ"י פ"י מהל'
מלכים הל"ט:
ב מ"י ש"ס:

א) כ"י ובע"י אוחל אמר
ג) נ"י מוספות מגינה
יג) ד"ה אין מוסרין
א) נכנסת מן פסחים מט';
ד) צ"ק לת. ע"ז ג.
ה) לעיל מ.ו. א) ס"א אינו
ו) ז"ל ולבני נח. ח) לעיל
מ.ו. ט) ס"א נעשים.
י) ויע"ע מוס' יצמות ס"א
ד"ה וז"ל.

תורה אור השלם

1. תורה צוה לנו משה מורה קהלת יעקב:
2. ושמרתם את חוקי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וד' ביום אני יוקרא ית ה'.
3. אך בשר בנפשו דמו לא האבלו:
4. רק חזק לבלתי אבל היום כי היום הוא הקפץ ולא תאכל הקפץ עם הקפץ: דברים יב כג

גליון הש"ס

נב' עובד כוכבים שעוסק בתורה. ע"י מגינה דף יג ע"א מוס' ד"ה אין:

הגהות הגר"א

[א] נב' רק חזק לבלתי אכל היום כי היום הוא הקפץ עם הקפץ: דברים יב כג

מוסף רש"י

זה אבר מן החי. כלומר כל זמן שנפשו דמו לא תאכלו בשר. בנפשו דמו בעוד נפשו בו (בראשית ט) בעוד שהוא הבשר בנפשו דמו לא תאכלו בשר (לעיל ט).

והא דינין קום עשה. משפט הוא וקא חשיב: ומשני קום עשה ושז אל קעשה הוא. קום עשה משפט ושז ואל תעשה עול אפילו אינו מזהר לעשות משפט והוא יושב וצטל מזהר הוא שלא לעשות עול ואזהרת לא תעשו עול (ויקרא יט) אינה קום עשה והצטל מלא תעשה עול אצל אזהרת לא תשבות על כרחיך אינה אלא קום עשה: מורשה לנו. ולא להס ואיכא משום גול דמפרש: מורשה מאורסה. אמוראי איכא דדרשי זהו גבי עס החרץ בפרק אלו עובדין בפסחים (דף מט:): מיגול קא גול לה. והא קא חשיב גול וכן נערה המאורסה דהא צטלי גילוי עריות הוא: האדם ר"מ דלית ליה אהם קרוין אדם ולא עובדי כוכבים קרוין אדם ור"ש היא דדרש לה במסכת יצמות (דף ס"א):

שבע מות דידהו. עוסקין בהלכות אומן שבע מות להיות בקיפין בן: צהר. בעוד נפשו קיימת לא תאכלו זהו אבר מן החי. ודמו לדרשא אחרינא למשירי אבר מן החי דשריט כדלקמן בשמעתין: כיוצא בדבר אהה אומר. שאף ישראל הזהירו על דם מן החי צקני ומשום חיות. ורבי חנינא קאמר לה: כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר ו'. כלומר לא תאכל עם הנפש הנפש. ורשב"א המקרא בעוד הנפש עם הבשר: ורשב"א דקמין דם לאזהרת אבר מן החי לא למסרי משום חיות סמכי' אלא למסר דם הקזה שהנפש יולאה בו משום דם הוא דקמיה דלא תימא אזהרת דם גבי חזמת מנכרין ומנאכין כתיב (דברים יג) דם שחיטה הוא דהוי דם אצל דם הקזה לא הוי דם להכי אקשייה אבר מן החי מה אבר מן החי אסור מחמת איסורו אף דם מן החי מזהר עלה משום דם וצלצד שיהא דם הנפש אצל דם הקזה שאין הנפש יולאה בו אינו קרוי דם אצל איסור חיות לא מזכר בו ולא בשום דם וצכריות (דף כג). מפרש איזהו דם הקזה שהנפש יולאה בו מטיפפה השמורת ואילך משאול מתחיל לנאת שחור: למה לי למכב. אבר מן החי צקני וצבני נח אטו ישראל משום דקבלו תורה ילאו מכלל מנז' הראשונ' בשלמה עבודת כוכבים וגילוי עריות צקני למילתייהו נשנית לפי שלא פרשו כ"כ צבני נח על אלו עבירות (ט) עושן עליהם וכן בעריות לפרש עושן אלא אבר מן החי למה לי להדורי: לזה ולזה נאמרה. כדמפרש לקמן מדנשנית עבודת כוכבים וגילוי עריות צקני ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו אף לאחר מתן תורה כדכתיב (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו וגו' וצגלל התועבות האלה וכן בעריות (ויקרא יח) כי את כל התועבות האלה שמע מיניה כי היצ קודשא ברין הוא תורה לישראל לא שקלינהו להך מצני נח וכדקיימי להו קיימי וכל שלא נשנית צקני נאמר לישראל ולא לצני נח מסיני ואילך אע"ג דעד סיני נטעו עליה מדלל הדך תנייה צקני כדאיתא בעבודת כוכבים וצגילוי עריות דאיענש עובדי כוכבים עלייהו שמע מינה ישראל ליכא מידי לדישראל שרי ועובדי כוכבים אסור שכינא מכלל בני נח להתקדש ילאו ולא להקל עליהם ולזה ליכא למימר דא"כ אמאי איתני עבודת כוכבים הילכך על כרחיך אומה שלא נשנית אינה צבני נח. הילכך אס לא נשנית אבר מן החי הוה אמינא נטלוה מצני נח מתן תורה ואילך: ואנו אין לנו. אזהרה צבני נח ולא נשנית צקני אלא גיד הנשה: ואלינא דרבי יהודה. דלמר בפרק גיד הנשה (חולין דף ק) מצני יעקב נאסר גיד הנשה שזוי בני נח קודם מתן תורה ורצן פליגי ואמרו צקני נאמר ולא להס אלא שנכתב במקומו ואחר מתן תורה כתבו משה במקום הנמשך על העמית לידע מאיזה טעם נאסר להס ולרבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר בני נח דהא בני ישראל כתיב (בראשית יג). והא דקאמר הכא דאותן העומדות באיסורין לצני נח לעולם הוצרך לשנותן צקני לאו משום דאי לא אהדרינהו הוה אמינא נגמר מגיד הנשה דלא נשנית לישראל נאמר ולא לצני נח דמהא ליכא למיגמר שהרי לא נאסרה אלא לישראל ובעוד שהיו בני נח נמי להס נאסר ולא לאחריהם אלא מדאיתני עבודת כוכבים הוה גמירין להו: ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו. שבע אומות כדכתיב (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו וגו' ורשב"א ופרי יפת תואר. שאסורה להס כדאמר לעיל (דף מ). לאו בני כיבוש נינהו. לא נתנה ארץ לכבוש כי אס לישראל שאף לישראל לא הותר יפת תואר אלא במלחמה ע"י כיבוש: משום דלאו בני מחילה נינהו. שאף לישראל נטעו על הגול אלא שפחות משה פרוטה אינו נחשב גול צעיהם שעובדין על מדתן שרחתמן הן ומוחלין על דבר קל אצל בני נח אמריהם הו:

אלא האדם. פרש"י ולית ליה לר"מ אהם קרוין אדם וקשה דצ"ק דכריתות (דף י) פטר סך משמח השמחה לעובד כוכבים ומשמע דהוי טעמא משום דכתי' על שר אדם לא יסך אהם קרוין אדם מיהו מניינו למימר דטעמא משום דכל שישנו בשר ישנו צבל יסך וכל שאינו בשר אינו צבל יסך וי"ס דגרסי' אצל רבי ירמיה ור"ת מפרש דיש חילוק בין אדם להאדם (כי אדם רצונו ע"ד הימרון לאדם המעולה ומעוטר בתורת ה') תדע דלא מייתי בפרק הבא על יצמתו (יצמות דף ס"א. וס"ב) מדכתיב במצרים כל האדם וההנמה (שמות ט) והא דקאמר הכא כהנים לויים וישראלים לא נאמר היק' לא נאמר אדם דלשפתת כהנים לויים וישראלים וה"ר משולם פי' דוקא גבי פורענות קורא אותם אדם דאין ראוי לכתוב שם ישראל אצל גבי האדם ומי זהם ה"ל למכתב כהנים לויים וישראלים כמו שרגיל בכל מקום כדכתיב (ויקרא כ"א) אמור אל הכהנים (שמות יח) ואל הלויים מדבר (שמות יז) דבר בני ישראל והכי איתא במדרש ויכולו מה אקוב לא קבה אל שלא הזכיר שמו על פורענות אדם כי יהיה בעור צפרו נגע לרעת כי תהיה בלעם ולא ישראל אלה יעמדו לצדך את העם וגבי פורענות אלה יעמדו על הקלה והא דפריך התם מהך קראי אף ע"ג דעובדי כוכבים נמי קרויים אדם מ"מ פריך שפיר כיון שמכנה גבי פורענות את ישראל בלעם היכא דלא איירי אלא בעובדי כוכבים לא היה לו לקריתו אדם: אף דם מן החי. ולרשב"א אבר מן החי וקשה דמנא דלעיל (דף יט) (דדריש) ד"ל אבר מן החי מאכל תאכל ולא מוקי האי קרא אלא למישרי שרטים כדנפקא לקמן מי שדמו חלוק מצטרו:

והא דינין קום עשה הוא וקא חשיב קום עשה ושב אל תעשה נינהו (ו) ואמר ר' יוחנן (א"א) עובד כוכבים שעוסק בתורה חייב מיתה שנאמר יתורה צוה לנו משה מורשה לנו מורשה ולא להם וליחשבה גבי שבע מצות מ"ד מורשה מיגול קא גזיל לה מאן דאמר מאורסה דינו כנערה המאורסה דבסקילה מיתבי היה (ר"מ) אומר מניין שאפילו עובד כוכבים ועוסק בתורה שהוא ככהן גדול שנאמר אשר יעשה אותם האדם וחי בהם כהנים לויים וישראלים לא נאמר אלא האדם הא למדת שאפילו עובד כוכבים ועוסק בתורה הרי הוא ככהן גדול התם בשבע מצות דידהו: ר' חנינא בן גמליאל אומר אף הדם מן החי: ת"ר אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו זה אבר מן החי רבי חנינא בן גמליאל אומר אף הדם מן החי מ"ט דרבי חנינא בן גמליאל קרי ביה בשר בנפשו לא תאכל דמו בנפשו לא תאכל והוא למישרי שרצים הוא דאתא כיוצא בדבר אתה אומר ר' חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש וגו' וא' (רק חזק לבלתי אכל הדם זה אבר מן החי כי הדם הוא הנפש זה דם מן החי) ורשב"א ההוא לדם הקזה שהנשמה יוצאה בו הוא דאתא למה לי למיכתב לבני נח ולמה לי למשני בסני כדר' יוסי בר' חנינא דא"ר יוסי בר' חנינא כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסני לזה ולזה נאמרה לבני נח ולא נשנית בסני לישראל נאמרה ולא לבני נח ואנו אין לנו אלא גיד הנשה ואליבא דר' יהודה אמר מר כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסני לזה ולזה נאמרה אדרבה מדנשנית בסני לישראל נאמרה ולא לבני נח מדאיתני עבודת כוכבים בסני ואשכחן דענש עובדי כוכבים עילויה ש"מ לזה ולזה נאמרה: לבני נח ולא נשנית בסני לישראל נאמרה ולא לבני נח: אדרבה מדלא נישנית בסני לבני נח נאמרה ולא לישראל ליכא מידעם דלישראל שרי ולעובד כוכבים אסור ולא והרי יפת תואר התם משום דלאו בני כיבוש נינהו והרי פחות משה פרוטה התם משום דלאו בני מחילה נינהו: כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסני לזה ולזה נאמרה והרי

ורבנן ההוא אדם הקוה. בפרק גיד הנשה (חולין קב) מוקי לה דאבר מן החי נוהג בין בטומאים בין בטוהרי' והכא דמוקים לה לדם הקזה כמ"ד התם (דף ק) אינו נוהג אלא בטוהרי': **נאמר** לבני נח. עובד כוכבים ששבת לא שייך כאל דישראל הזהירו לשבות: **ר"ב** מידעם דלישראל שרי. צדנר שהוא מצוה לישראל לא אמרינן הכי העובד כוכבים ששבת חייב ולישראל מזהו אף על גב דנשנית שבת אין מצוה לישראל מ"מ יש עליו מנות שציתת שבת ועל העובדים דעובד כוכבים חייב וישראל פטור אע"ג דפטור מ"מ לא שרי מיהו קשה דאמרינן בפרק בן סורר ומורה (לקמן דף עב:) ילא רשאו אין נוגעין בו דאין דוחין נפש מפני נפש אצל קודם

שלא רשאו החי' פושטת ידה וחתמתו לאצרים ומולאה כדי להליל את אמו וכה"ג בעובד כוכבים אסור כיון שהזהירו על העובדים וי"ל דהא נמי דישראל מזהו כדי להליל ואפשר דאפילו בעובד כוכבים שרי: והא

סיני נטעו עליה מדלל הדך תנייה צקני כדאיתא בעבודת כוכבים וצגילוי עריות דאיענש עובדי כוכבים עלייהו שמע מינה ישראל ליכא מידי לקדושה עמדו באיסורין אצל עובדי כוכבים נטעו מהן. ולקמן פריך דילמא להכי לא נשנו דלצני נח הוא דאסידי ולא לישראל ומשני ליכא מידי לדישראל שרי ועובדי כוכבים אסור שכינא מכלל בני נח להתקדש ילאו ולא להקל עליהם ולזה ליכא למימר דא"כ אמאי איתני עבודת כוכבים הילכך על כרחיך אומה שלא נשנית אינה צבני נח. הילכך אס לא נשנית אבר מן החי הוה אמינא נטלוה מצני נח מתן תורה ואילך: ואנו אין לנו. אזהרה צבני נח ולא נשנית צקני אלא גיד הנשה: ואלינא דרבי יהודה. דלמר בפרק גיד הנשה (חולין דף ק) מצני יעקב נאסר גיד הנשה שזוי בני נח קודם מתן תורה ורצן פליגי ואמרו צקני נאמר ולא להס אלא שנכתב במקומו ואחר מתן תורה כתבו משה במקום הנמשך על העמית לידע מאיזה טעם נאסר להס ולרבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר בני נח דהא בני ישראל כתיב (בראשית יג). והא דקאמר הכא דאותן העומדות באיסורין לצני נח לעולם הוצרך לשנותן צקני לאו משום דאי לא אהדרינהו הוה אמינא נגמר מגיד הנשה דלא נשנית לישראל נאמר ולא לצני נח דמהא ליכא למיגמר שהרי לא נאסרה אלא לישראל ובעוד שהיו בני נח נמי להס נאסר ולא לאחריהם אלא מדאיתני עבודת כוכבים הוה גמירין להו: ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו. שבע אומות כדכתיב (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו וגו' ורשב"א ופרי יפת תואר. שאסורה להס כדאמר לעיל (דף מ). לאו בני כיבוש נינהו. לא נתנה ארץ לכבוש כי אס לישראל שאף לישראל לא הותר יפת תואר אלא במלחמה ע"י כיבוש: משום דלאו בני מחילה נינהו. שאף לישראל נטעו על הגול אלא שפחות משה פרוטה אינו נחשב גול צעיהם שעובדין על מדתן שרחתמן הן ומוחלין על דבר קל אצל בני נח אמריהם הו: